

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3363/21
12.4.2024.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Весне Филиповић и Олге Арсовић, чланова већа, у парници тужиоца АА, из ..., чији је пуномоћник Наташа Вучелић, адвокат из Београда, улица Проте Ђурића бр. 5/1, против тужене ББ, из ..., чији је пуномоћник Иван Савић, адвокат из Београда, улица Вукице Митровић бр. 16, ради утврђења, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 898/20 од 28.01.2021. године, у седници већа одржаној дана 12.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 898/20 од 28.01.2021. године у ставу првом изреке тако што се УСВАЈА тужбени захтев и УТВРЂУЈЕ да тужиоцу АА из ..., по основу права наслеђа на заоставштину покојне ВВ, бивше из ..., припада право коришћења са уделом од 1/2 непокретности и то 1/7 идеалних делова катастарске парцеле ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ... и ... КО ...

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 898/20 од 28.01.2021. године у ставу другом изреке тако што се УСВАЈА тужбени захтев и ОБАВЕЗУЈЕ тужена ББ из ..., да тужиоцу АА из ... исплати износ од 16.785,50 евра са каматом коју прописује Европска централна банка од дана 26.05.2008.године до 25.12.2012. године и по стопи прописаној Законом о затезној камати од 25.12.2012. године до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде, док се ОДБИЈА као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату камате на износ од 16.785,50 евра почев од дана 26.05.2008.године до 25.12.2012. године преко камате коју прописује Европска централна банка до законске затезне камате по Закону о затезној камати.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Вишег суда у Београду П 898/20 од 28.01.2021. године, тако што се ОБАВЕЗУЈЕ тужена ББ из ..., да тужиоцу АА из ... на име трошкова парничног поступка исплати износ од 237.750,00 динара, са законском затезном

каматом од дана извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена ББ из ... да тужиоцу АА из ..., на име накнаде трошкова другостепеног поступка исплати износ од 33.000.00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев да се утврди да тужиоцу по основу права наслеђа на заоставштини покојне ВВ, бивше из ..., припада право коришћења са уделом од 1/2 непокретности и то 1/7 идеалних делова катастарске парцеле ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ... и ... КО ...

Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу исплати износ од 16.785,50 евра у динарској противвредности на дан исплате са законском затезном каматом почев од 26.05.2008. године, до исплате.

Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати износ од 461.791,00 динара, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршност до исплате.

Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене да се обавезе тужилац да на износ парничних трошкова исплати законску затезну камату почев од 28.01.2021. године, до наступања услова за извршност пресуде.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу, побијајући је у ставу првом, другом и трећем изреке из свих законом прописаних разлога. Трошкове другостепеног поступка је образложено тражио.

Тужена је доставила одговор на жалбу тужиоца. Трошкове одговора на жалбу је тражила.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП (Службени гласник РС” бр.72/2011, 49/2013 - одлука УС, 74/2013 - одлука УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020 и 10/2023 – други закон), Апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужена је ћерка покојне ВВ, а тужилац

њен унук по пок. сину ГГ који је преминуо дана 05.09.1992. године. ВВ је преминула 17.11.1996.године, те је решењем Трећег општинског суда у Београду О 2367/06 од 21.02.2007.године, расправљена њена заоставштина која се састоји од права коришћења 1/7 идеалних делова катастарске парцеле број ... уписане у ЗКУЛ ... КО ..., а за наследника на основу закона оглашена њена ћерка овде тужена као једини законски наследник. Тужилац није учествовао у том оставинском поступку, а из образложења наведеног оставинског решења произилази да оставиља није сачинила завештање, нити уговор о доживотном издржавању, а да је од законских наследника оставила ћерку ББ. Сада пок. ВВ је за живота сачинила завештање 23.05.1995.године, те је по предлогу ДД, сина тужене, то завештање проглашено у оставинском поступку пред Првим основним судом у Београду и за наследника решењем О 3157/10 од 20.10.2011.године, оглашен ДД и то на непокретној имовини уписаној у ЛН број ..., ..., ... и ... КО У образложењу овог решења наведено је да је оставиља од законских наследника оставила ћерку ББ и унука ЂЂ, по праву представљања иза раније преминулог сина ГГ, да наследни учесник ББ признаје пуноважност завештања, док је о правима наследног учесника ЂЂ одлучено сходно члану 115 Закона о ванпарничном поступку, јер се у току поступка није појављивао на рочиштима, а позив је уредно примао. Извршено је препарцелисање кат. Парцеле ... у кат. Парцеле ... до ... те је закључен и пред судом оверен Уговор о преносу права коришћења Ов 4864/08 од 26.05.2008.године и анекс уговора о преносу права коришћења земљишта Ов 81515/08 од 28.06.2010. године између 21 физичког лица као продаваца, међу којима је и тужена ББ, и “Беоинжењеринг” из Београда, као купца. Предмет уговора јесте пренос права коришћења неизграђеног земљишта, и то за кат.парцеле ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ... и ... КО ..., те је уговором предметовано катастарским парцелама ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ..., ...и ..., а анексом уговора о преносу права коришћења земљишта катастарским парцелама ..., ..., ..., ... и ... По наведеном промету уговорено је да туженој припада купопродајна цена у износу од 33.571,00 евра. Тестаментални наследник ДД преминуо је 10.06.2013. године, те је од законских наследника оставио супругу ЕЕ и синове ЖЖ и ЗЗ.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба члана 2, 206, 212, Закона о наслеђивању (“Службени гласник РС”, бр.46/95, 101/03-Одлука Уставног суда РС 6/15) одлучио као у изреци ожалбене пресуде. Наиме, сада пок. ВВ је за живота сачинила завештање, којим је свом својом имовином располагала у корист унука, сада пок. ДД, па је, сходно члану 212 Закона о наслеђивању, у тренутку смрти сада пок. ВВ целокупна њена имовина по сили закона прешла на њеног завештајног наследника, па и заоставштина у односу на коју је тужена издејствовала да решењем О 2367/06 од 21.02.2007. године буде оглашена за наследника и којом имовином је накнадно располагала. С обзиром да је завештање сада пок. ВВ пуноважно, а једини наследник целокупне њене заоставштине је сада пок. ДД, па је неоснован захтев тужиоца да се утврди да има право коришћења 1/2 идеалног дела предметних непокретности по основу наслеђа сада пок. ВВ. Осим тога, тужена није ни пасивно легитимисана да трпи такав захтев, већ би наследно-правне захтеве у погледу заоставштине сада пок. ВВ једино били легитимисани да трпе наследници сада покојног ДД. Поред тога што тужена није наследник своје мајке, она није ни корисник непокретности које су предмет захтева за утврђење, имајући у виду да их је правним послом отуђила.

У погледу захтева за исплату дела остварене накнаде за отуђење предметних непокретности, првостепени суд налази овај захтев неоснованим, јер не постоји правни основ по ком би тужена била у обавези да тај новац исплати тужиоцу, већ би такав облигациони захтев према туженој једино основано могли истаћи правни следбеници сада пок. ДД, из разлога што је то располагање тужена учинила на штету имовине коју је њихов правни претходник наследио од сада покојне ВВ.

Оваква одлука првостепеног суда не може се прихватити као правилна, јер је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, на шта жалба тужиоца основано указује.

Наиме, према члану 206 став 1 Закона о наслеђивању, наслеђе се отвара смрћу оставиоца. Одредбом члана 212 став 1 тог закона прописано је да заоставштина по сили закона прелази на оставиоцеве наследнике у тренутку његове смрти. Сходно члану 2 Закона о наслеђивању, наследити се може на основу закона и на основу завештања (тестамент). Правило да заоставштина по сили закона прелази на оставиоцеве наследнике у тренутку његове смрти важи не само за законске, већ и за завештајне (тестаменталне) наследнике. При том је завештање (тестамент) јачи правни основ позивања на наслеђе и искључује примену закона као основа позивања на наслеђе. Заоставштина ће бити расподељена по завештању, увек кад постоји правно ваљано завештање. Тек кад нема завештања или оно није правно ваљано, заоставштину наслеђују наследници по основу закона. У нашем праву је допуштено да заоставштина одређеног оставиоца буде распоређена делимично по завештању, а делимично по закону. То ће бити случај када оставилац сачини завештање, али је њиме расподелио само део заоставштине.

Наиме, сада пок. ДД, син тужене је наследник заоставштине своје бабе сада пок. ВВ по основу њеног пуноважног завештања које је проглашено 2010.године и то на парцелама уписаним у ЛН бр. ..., ..., ... и ... КО Сада пок. ВВ је дакле предметним завештањем од 23.05.1995.године, располагала тачно одређеним парцелама, али не и целокупном својом имовином. Наиме, 2007.године вођен је оставински поступак и тужена је оставинским решењем О 2367/06 од 21.02.2007.године проглашена за јединог законског наследника по законском основу наслеђивања и то на 1/7 идеалних делова права коришћења катастарске парцеле број ... уписане у ЗКУЛ ... КО ... а која парцела је касније била препарцелисана у кат. Парц. ... до ..., и која није била предмет завештања. У овом оставинском поступку није учествовао тужилац, па он у парници има право да захтева утврђење да му по законском основу наслеђивања припада право коришћења са уделом од 1/2 непокретности и то на 1/7 идеалних делова катастарске парцеле ... КО ... пошто завештањем није располагано овом имовином у циљу кориговања (измене) стања установљеног одлуком оставинског суда тј. оставинским решењем О 2367/06 од 21.02.2007.године, којим је на наведеној заоставштини тужена оглашена као једини законски наследник. Ово стога што тужилац као унук, по оцу ГГ који је преминуо 05.09.1992. године, поред тужене ћерке сада пок. ВВ улази у круг законских наследника по праву представљања и њима по законском основу наслеђивања у смислу одредбе члана 9 став 1 и 2 и 10 Закона о наслеђивању припада заоставштина сада пок. ВВ којом она није располагала завештањем на једнаке делове, због чега је применом одредаба члана 394 тачка 4 ЗПП преиначена одлука првостепеног суда и

одлучено као у ставу првом изреке ове пресуде.

Чланом 9 ставом 1 и 2 Закона о наслеђивању прописано је да први наследни ред чине оставиочеви потомци и његов брачни друг и да наслеђују на једнаке делове.

Чланом 10 истог закона је прописано да ако оставиочево дете не може или неће да наследи, његов део на једнаке делове наслеђују његова деца (унуци оставиочеви), а кад неки од оставиочевих унука не може или неће да наследи, његов део на једнаке делове наслеђују његова деца (праунуци оставиочеви) и тако редом све докле има оставиочевих потомак.

Утврђено је да је у тренутку смрти пок. ВВ од законских наследника оставила ћерку ББ, овде тужену и унука по преминулом сину ГГ, овде тужиоца АА. Иза пок. ВВ је 2007. године вођен оставински поступак и тужена је оставинским решењем О 2367/06 од 21.02.2007. године проглашена за јединог законског наследника по законском основу наслеђивања на предметним парцелама, јер тужена није пријавила постојање свог братанца, или за њега није знала. Истим парцелама је касније располагала и остварила имовинску корист у износу од 33.571 евра. Након тога је поново вођен оставински поступак иза пок. ВВ и донето решење О 3157/10 од 20.10.2011. године којим је син овде тужене на другим парцелама оглашен за наследника по основу тестаментa.

Међутим, чланом 129 став 1 Закона о ванпарничном поступку прописано је да ако се по правноснажности решења о наслеђивању или решења о легату пронађе тестамент, суд ће га прогласити и доставити оставинском суду, а задржаће његов препис, док је ставом 2 истог члана прописано да оставински суд неће поново расправљати заоставштину већ ће обавестити заинтересована лица о проглашењу тестаментa и упозорити их да могу своја права на основу тестаментa остварити у парничном поступку. Дакле, син тужене је свој наследно- правни захтев по основу тестаментa једино могао да оствари у парници јер је претходно правоснажно окончан поступак оставине иза смрти пок. ВВ. У конкретној ситуацији до тога није дошло, већ је по други пут вођен оставински поступак иза смрти истог лица.

Имајући у виду наведено, а како је тужена оглашена за јединог законског наследника пок. ВВ на основу правноснажног оставинског решења на спорним парцелама, то тужилац који није био учесник тог оставинског поступка (и није везан материјалном правноснашћу тог решења), своја наследна права може остварити директно у парници.

Како је тужена без правног основа стекла половину парцела оставинским решењем О 2367/06 од 21.02.2007. године које би у моменту доношења оставинског решења из 2007. године припале и тужиоцу са једнаким уделом, а затим их отуђила у целости наслеђеног удела за износ од 33.571 евра, и на тај начин прибавила и додатних 16.785,50 евра, једина која је пасивно легитимисана да сноси последице је тужена и по том основу је дужна да му исплати наведени новчани износ, стога је одлука првостепеног суда морала бити преиначена те одлучено као ставом првим и другим изреке ове другостепене пресуде.

Преиначењем одлуке о главној ствари, преиначена је и одлука о трошковима поступка па је Апелациони суд у смислу члана 153, 154 и 165 став 3 ЗПП, полазећи од висине усвојеног тужбеног захтева и опредељеног трошковника пуномоћника тужиоца од 26.01.2021.године, а применом члана 401 тачка 3 ЗПП, донео одлуку као у ставу трећем изреке пресуде и обавезао тужену да тужиоцу сходно успеху у спору на име нужних трошкова поступка исплати и то: на име састава тужбе и два образложена поднеска износ од по 16.500,00 динара, за заступање од стране адвоката на 7 одржаних рочишта износ од по 18.000,00 динара, за заступање од стране адвоката на 3 неодржана рочишта износ од по 9.750,00 динара, за састав жалбе од 13.10.2017.године износ од 33.000,00 динара што све чини укупан износ од 237.750,00 динара, а што је све одмерено применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

Из наведених разлога, на основу одредбе члана 394 тачка 4 и 401 тачка 3 ЗПП, одлучено је као у ставу првом, другом и трећем изреке ове пресуде.

Имајући у виду да је тужилац успео са жалбом у другостепеном поступку, то му, сходно одредби члана 153 ЗПП, припада право на накнаду трошкова другостепеног поступка које је тражио на име састава жалбе, те је применом члана 165 став 2 ЗПП, одлучено као у ставу четвртом изреке пресуде.

Како тужена није успела у другостепеном поступку, то јој тражени трошкови жалбеног поступка не припадају, те је одлучено као у ставу петом изреке сходно одредби члана 165 ЗПП.

Председник већа-судија
Иван Негић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић